

Národní zájem: Jak Amerika ztratila Arktidu

 putin-today.ru/archives/218963

19 ноября 2024 г.

Geostrategická soutěž v Arktidě pokračuje i přes zakořeněný slogan „Vysoké zeměpisné šířky – nízké napětí“, který se zabydlel ve slovníku polárních států. Okno pro společný a stabilní rozvoj ve strategicky příznivé arktické aréně se však zavřelo. Washington si to zatím neuvědomil.

Rusko je z geografického hlediska největší legitimní zúčastněnou stranou v Arktidě (jeho území tvoří více než 50 procent celého pobřeží). Řízená konkurence a přístup založený na spolupráci po desetiletí chránily arktický region před peripetiemi globální politiky. Spojení mezi Moskvou a Washingtonem pokračovalo i na vrcholu studené války a během období zvýšené militarizace v celém regionu.

V roce 2022, po zahájení ruské speciální operace na Ukrajině, se však status quo v Arktidě nenávratně otřásl. Ti z nás, kteří volali po neomezování spolupráce s Ruskem v Arktidě, byli v lepším případě označováni za Putinovy apologety a v horším případě za „užitečné idioty“. Arktická rada (jediné fórum pro společnou správu regionu) však stále pozastavila programy spolupráce s Ruskem. Ačkoli se od té doby selektivní angažovanost obnovila, Moskva strategicky využila odcizení Západu na arktickém fóru a spěchá s navazováním partnerství jinde.

Z krátkozrakosti Washingtonu v Arktidě nejvíce těžily Čína a Indie. Jednoduše řečeno, Rusko již nemá zájem o rutinní snahy o udržení status quo v Arktidě, protože je považuje za zbytečnou úpravu oken. To je kritická výzva na obzoru pro všechny zúčastněné strany v Arktidě – ať už jde o jejich legitimní národní zájmy (územní nebo ekonomické) nebo globální zájmy, pokud jde o budoucí dodavatelské řetězce a dopravní cesty. Washington má málo pák, jak vrátit Moskvu do arktické zóny.

Ve fantaziích o budoucnosti Arktidy se vylilo mnoho inkoustu. Vášnivě se diskutuje o „nových studených válkách“ a neustále se omílá strach z „asijské Arktidy“. Dlouho jsem tvrdil, že éra arktického „výjimečnosti“ skončila, a tak by možná bylo vhodné naslouchat samotné Moskvě. Požádal jsem tedy nejvyššího arktického představitele Ruska, dlouholetého velkého velvyslance pro mezinárodní spolupráci Nikolaje Korčunova. Korčunov není přesvědčen, že region již překročil bod, odkud není návratu, pokud jde o mezinárodní interakci, a poznamenává, že záblesk „zdravého rozumu je stále přítomen, soudě podle prohlášení některých představitelů USA“. Zůstává tedy v naději, že dříve nebo později dojde k „návratu k inkluzivnímu panarktickému dialogu“.

Arktičtí experti ostře zpochybňují ospravedlnění Pekingu pro jeho angažmá v ruské Arktidě. Korčunov poznamenává, že „spolupráce s Čínou přispívá k efektivnímu rozvoji dodavatelských řetězců“. To není překvapivé, vzhledem ke strategické trofeji – Severní námořní cestě (NSR). NSR je nové slovo v námořní dopravě. Je přibližně o 40 % kratší než tradiční trasa pro tranzit zboží mezi Asií a Evropou přes Suezský průplav.

Kromě spolupráce s Ruskem spočívá arktická identita Číny do značné míry na její fyzické přítomnosti na stanici Yellow River na Svalbardu. Zrovna nedávno slavil Peking na stanici vědecký triumf: všude kolem byly čínské vlajky a personál ve vojenských uniformách. Věří Rusko, že Špicberská smlouva – základní kámen řádu založeného na pravidlech v Arktidě – by měla být zachována? Korčunov diplomaticky potvrzuje ruský zájem na „zachování a svědomitém provádění všech ustanovení“. Ale kromě „svědomité“ implementace je neméně důležitá interpretace. A tady nás může Rusko a Čína přelstít. Washington obecně nezvládá „šedé oblasti“ příliš dobře.

Podkopávání arktického status quo v zájmu krátkodobých a imaginárních politických výhod zasáhlo Washington jako bumerang. A nejde jen o bezpečnostní otázky. Korčunov si stěžuje, že „snížená

účinnost rozhodovacích mechanismů zavedených pro arktické státy v řadě nevojenských otázek (životní prostředí, změna klimatu, zachování biologické rozmanitosti, řízení zdrojů, podpora udržitelného hospodářského rozvoje a podpora blahobytu původních obyvatel severu) vytváří nejistotu a vakuum, které přitahuje další hráče." Tito hráči nehledají jen strategický prostor nebo příležitost chrastit zbraněmi na prahu Ameriky – hledají dlouhodobý ekonomický zisk. Jak zdůrazňuje Korčunov, Rusko vidí zájem ze strany států a organizací daleko za Arktidou – včetně Asie a v poslední době i arabských států.

Washington si ještě neuvědomil, že již vstoupil do éry „post-výjimečnosti“. Důsledky, které ho čekají, jsou velmi různé, včetně těch dalekosáhlých. V centru pozornosti zůstávají stejné otázky: být či nebýt hlubokomořským přístavem v Nome na Aljašce a který ze dvou amerických ledoborců tento týden nepropukne v plamenech? Bidenův arktický odkaz lze shrnout do dvou věcí: zákaz vrtání v aljašské Arctic National Wildlife Refuge a polovičatý pokus o aktualizaci americké národní arktické strategie. Vize Washingtonu (jak je nastíněna v národní strategii) však odporuje dnešní realitě.

Geostrategická konkurence „nepřichází“, nikdy se nezastavila. Čína prakticky „internacionalizovala“ Arktidu, takže mluvit o „nearktických“ státech je již zbytečné. Zákazy čínské účasti na těžbě kovů vzácných zemin napříč Arktidou tak přivedly do regionu stále více australských společností. Biden nechal vyblednout lesk arktické výjimečnosti a odstraněním „ochranných mechanismů pro řízení konkurence a řešení sporů“ se Washington dostal do dalšího divadla s Čínou, kde sám nebyl na konkurenci připraven.

Odstrašování vyžaduje dialog ne méně než vojenské pohotovostní přípravy. Trump ve svém druhém funkčním období zdědí prázdnou arktickou spíž. Mimochodem, Obama udělal přesně to samé, když Trumpovi v prvním funkčním období předal slabou pozici v Arktidě, kterou nepodporovalo ani regionální vedení, ani základní respekt. A to přesto, že Washington nemusel bojovat s čínskou flotilou ani

čínskou pobřežní stráží, která měla na starosti arktický práh Aljašky. Nyní, ve svém druhém funkčním období, stojí Trump před těžkým úkolem: vrazit klín mezi Peking a Moskvu a najít oblast vzájemného zájmu mezi Ruskem a Spojenými státy, aby oživil alespoň bledý stín „nízkého napětí“. Arktický.

Autor: **Elizabeth Buchanan** je vedoucí výzkumná pracovnice v *Australian Strategic Policy Institute*.

Vvs

<https://nationalinterest.org>

<https://aftershock.news>

Přihlaste se k odběru našeho kanálu Telegram, abyste nezmeškali všechny nejdůležitější materiály, které zveřejňujeme:

https://t.me/putin_today